

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **S.**, so sídlom v B., zastúpenej JUDr. P. M., advokátkou v B., proti žalovaným **1/ N.**, naposledy so sídlom v H.H., **2/ M.**, zastúpeným JUDr. J. Č., advokátom v H.H., **3/ Ing. P. M.**, bývajúcemu v R., **4/ Mgr. R. M.**, bývajúcej v R., žalovaní **3/ a 4/** zastúpení JUDr. J. S., advokátom v L., **o vydanie veci**, vedenej na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 8 C 55/1996 o dovolaní žalovaných **2/ až 4/** proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 3. apríla 2012 sp. zn. 13 Co 75/2012, 13 Co 76/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalovaných **2/ až 4/ o d m i e t a .**

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Žalobkyňa sa po úprave petitu domáhala uloženia žalovanému **2/** povinnosti vydať jej nehnuteľnosti vedené na Katastrálnom úrade, Správe katastra v R. na LV č. X. ako parc. č. X. o výmere X. m² zast. plocha a žalovanému **3/** povinnosti vydať jej parc. č. X. o výmere X. m² zast. plocha, a stavbu súp. č. X. – nemocnica s príslušenstvom, postavenú na parc. č. X. a nehnuteľnosti parc. č. X. o výmere X. m² zast. plocha a na nej postavená stavba so súp. č. X. – kotolňa N., parc. č. X. o výmere X. m² zast. pl. a na nej postavená stavba, súp. č. X. – náhradný zdroj, parc. č. X. o výmere X. m² zast. pl. a na nej postavená stavba súp. č. X. – rozv. medic. plynov, parc. č. X. o výmere X. m² zast. pl. a na nej postavená stavba súp. č. X. – strojovňa vzduch,

alebo

uloženia povinnosti žalovanej **1/** (ktorá podľa štatistického registra organizácií zanikla 27. decembra 2007 – pozn. dovolacieho súdu) vydať jej nehnuteľnosti zap. v pkn. vl. č. X, kat. úz L. ako parc. č. X. a dom, a parc. č. X. – záhrada, ktoré boli vedené na Katastrálnom úrade Správe katastra v R., kat. úz. H., na LV č. X. ako parc. č. X. o výmere X. m² zast. pl.,

parc. č. X. o výmere X. m² zast. pl., a stavba súp. č. X. – nemocnica s príslušenstvom, postavená na parc. č. X., parc. č. X. o výmere X. m² zast. plocha a na nej postavená stavba so súp. č. X. – kotolňa N., parc. č. X. o výmere X. m² zast. pl. a na nej postavená stavba, súp. č. X. – náhradný zdroj, parc. č. X. o výmere X. m² zast. pl. a na nej postavená stavba súp. č. X. – rozv. medic. plynov, parc. č. X. o výmere X. m² zast. pl. a na nej postavená stavba súp. č. X. – strojovňa vzduch. Návrh odôvodnila tým, že ako oprávnená osoba vyzvala listom z 20. decembra 1994 Riaditeľstvo N.N.H. – L. na vydanie predmetných nehnuteľností, ktoré ich však nevydalo a od podania žaloby došlo k prevodu vlastníctva reštituovaných nehnuteľností na žalovaného 2/ a žalovaného 3/ a došlo tiež k zmenám zápisu týchto nehnuteľností v katastri nehnuteľností.

Súd prvého stupňa v poradí druhým rozsudkom z 3. júna 2008 č.k. 8 C 55/1996-231 uložil žalovanému 2/ povinnosť vydať žalobkyni nehnuteľnosti vedené na Správe katastra v R. na LV č. X., a to parc. č. X. zast. pl. vo výmere X. m² v kat. úz. H. a žalovaným 3/, 4/ uložil povinnosť vydať nehnuteľnosti vedené na Správe katastra v R. na LV č. X., a to parc. č. X. zast. plocha a nádvoria o výmere X. m² v kat. úz. H. a na parcele stojacu budovu N. vedenú ako zdravotná budova súp. č. X.. Vo zvyšnej časti návrh žalobkyne zamietol. Vychádzajúc zo zákona č. 282/1993 Z.z. o zmiernení niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam a vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh je dôvodný len v rozsahu, v ktorom mu bolo vyhovené, keďže žalobkyňa v konaní preukázala, že je oprávnenou osobou podľa § 2 ods. 1 zákona č. 282/1993 Z.z. Pokiaľ ide o vydanie ďalších nehnuteľností, návrh zamietol s poukazom na ustanovenie § 7 ods. 1 zákona č. 282/1993 Z.z., pretože sa jedná o stavby, ktoré slúžia pre zariadenie zdravotníctva, ktoré nemožno vydať.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom zo 16. decembra 2008 sp. zn. 13 Co 175/2008 na odvolanie žalovaných 2/ až 4/ potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej, vyhovujúcej časti. V odôvodnení svojho rozsudku konštatoval, že otázka oprávnenej osoby v predmetnom konaní bola vyriešená už v predchádzajúcom rozsudku odvolacieho súdu a v konaní sa nedoložilo nič, čo by ju vylučovalo ako právnu nástupkyňu „Ú.“. Mal za to, že súd prvého stupňa dôvodne vyhovel žalobe v časti týkajúcej sa vydania pozemku – parc. č. X. s kultúrou „zastavané plochy a nádvoria“, lebo z kópie katastrálnej mapy vyplýva, že sa vydal nezastavaný pozemok. Pretože sa dôvodne vydala aj stavba nemocnice, nejde v zmysle zákona ani „o susediaci pozemok“. Vydaniu nebráni ani

skutočnosť, že žalovaní 3/ a 4/ sú fyzické osoby, ktoré by inak neboli osobami povinnými, lebo vlastníctvo nadobudli až v priebehu reštitučného konania, kedy povinný nesmel nakladať s predmetom reštitúcie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na dovolanie žalovaných 2/ až 4/ uznesením z 22. septembra 2010 sp. zn. 1 Cdo 51/2009 rozsudok súdu prvého stupňa z 3. júna 2008 č.k. 8 C 55/1996-231 vo výroku, ktorým uložil žalovanému 2/ a žalovaným 3/ a 4/ vydať žalobkyni konkrétne uvedené nehnuteľnosti a rozsudok odvolacieho súdu zo 16. decembra 2008 sp. zn. 13 Co 175/2008, ktorým v tejto časti potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie z dôvodu procesných pochybení.

Po opätovnej zmene petitu žaloby žalobkyňou, ktorú pripustil Okresný súd Rimavská Sobota uznesením z 24. marca 2011 č.k. 8 C 55/1996-346, rozsudkom z 3. mája 2011 č.k. 8 C 55/1996-367 v spojení s opravným uznesením z 24. januára 2012 č.k. 8 C 55/1996-445 uložil súd prvého stupňa žalovanému 2/ povinnosť vydať žalobkyni nehnuteľnosti vedené v Správe katastra v R. na LV č. X., a to parcelu registra „C“ č. X. zast. pl. o výmere X.X. m² v kaz. úz. H. a žalovaným 3/ a 4/ povinnosť vydať jej nehnuteľnosti vedené v Správe katastra v R. na LV č. X., a to parcelu registra „C“ č. X. zast. pl. a nádvoria o výmere X.X. m² v kat. úz. H. a na parcele stojacu budovu N. vedenú ako zdravotná budova so súpisným číslom X., všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku a žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal. Samostatným výrokom konanie o vzájomnom návrhu žalovaných 2/ až 4/ vylúčil na samostatné konanie. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením § 2 ods. 1, § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 1, 2, 3 a § 7 ods. 1 zákona č. 282/1993 Z.z. o zmiernení niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam a ustanovením § 151n ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že otázka, či je žalobkyňa oprávnenou osobou v predmetnej veci, bola kladne vyriešená v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. marca 2002 sp. zn. 2 Cdo 77/2001 a pri svojom rozhodovaní vychádzal z predchádzajúceho potvrdzujúceho rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. decembra 2008 sp. zn. 13 Co 175/2008, v ktorom odvolací súd vyslovil, že predmetné nehnuteľnosti boli žalobkyni vydané oprávnené a aplikácia ustanovenia § 7 ods. 1 písm. b/ zákona č. 282/1993 Z.z. neprichádza do úvahy. Dôvodne sa vydala aj stavba nemocnice, pretože nejde v zmysle zákona o susediaci pozemok, je tvorená pôvodnou odňatou stavbou a žalovaní bližšie nekonkretizovali čo sa pristavalo po odňatí vlastníctva, ani netvrdili, že by malo ísť o novú

vec. Vydaniu veci nebráni ani skutočnosť, že žalovaní 3/ a 4/ sú fyzické osoby, ktoré by inak neboli osobami povinnými (§ 3 zákona č. 282/1993 Z.z.), lebo vlastníctvo nadobudli až v priebehu reštitučného konania, kedy povinný nesmel nakladať s predmetom reštitúcie (§ 8 zákona č. 282/1993 Z.z.). Žalobu považoval za dôvodnú aj s prihliadnutím na to, že pri interpretácii a aplikácii reštitučných predpisov je potrebné vždy mať na zreteli účel a predmet reštitučných predpisov, ktoré je potrebné vykladať s ohľadom na to, aby bol v maximálnej miere dosiahnutý ich účel, ktorý v danom prípade spočíva predovšetkým vo vydaní veci oprávnenej osobe. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p. a tým, že žalobkyňa náhradu trov nežiadala. Uznesením z 24. januára 2012 č.k. 8 C 55/1996-447 na základe späťvzatia konanie proti žalovanej 1/ zastavil a rozhodol o trovách konania medzi žalobkyňou a žalovanou 1/.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalovaných 2/ až 4/ rozsudkom z 3. apríla 2012 sp. zn. 13 Co 75/2012, 13 Co 76/2012 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v znení jeho oprávneného uznesenia s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil a žalovanému 2/ nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, pretože okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci a vec správne právne posúdil. Zdôraznil, že otázka, či je žalobkyňa oprávnenou osobou bola vyriešená dovolacím súdom v rozsudku z 26. marca 2002 sp. zn. 2 Cdo 77/2001, na ktorý v podrobnostiach odkazuje. Žalobkyňa včas vyzvala povinnú osobu na vydanie nehnuteľností, o čom svedčí vyjadrenie pôvodne žalovanej 1/ z 3. júna 1996 založené v spise. V otázke vydania predmetných nehnuteľností poukázal na svoje predchádzajúce rozhodnutie a zdôraznil, že vydaná musela byť stavba nemocnice spolu s novšími prístavbami, lebo nie sú samostatnými vecami, ale predstavujú len zhodnotenie pôvodnej stavby. Uviedol, že podľa § 4 ods. 3 zákona č. 282/1993 Z.z. vec sa vydá oprávnenej osobe v stave, v akom je ku dňu účinnosti tohto zákona, teda aj s jej prípadným zhodnotením oproti času odňatia. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil len tým, že iba žalovaný 2/ žiadal náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalovaní 2/ až 4/, pričom všetci napadli celý rozsudok odvolacieho súdu a navrhli ho spolu s rozsudkom súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Žalovaný 2/ prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., pretože postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že odvolací súd rozhodol vo veci bez

nariadenia pojednávania, odôvodnenie rozsudku je nepreskúmateľné a odvolací súd nerozhodol o jeho návrhu na pripustenie dovolania. Dôvodnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O.s.p. Žalovaní 3/ a 4/ prípustnosť dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 237 písm. b/ O.s.p., keď ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom. Dôvodnosť dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O.s.p. Zhodne dovolatelia namietali predovšetkým to, že žalobkyňa nepreukázala, že je oprávnenou osobou, pretože nebol preukázaný prechod práv medzi Z. na Slovensku a Ú. na Slovensku zlúčením, a tak nebolo v konaní preukázané, že by žalobkyňa v rozhodnom období spôsobom podľa § 4 ods. 2 zákona 282/1993 Z.z. bolo odňaté vlastníctvo a súd sa nevysporiadal s námietkou, že vlastníctvo k nehnuteľnosti bolo možné v tom čase nadobudnúť len vpisom do pozemkovej knihy. Namietli tiež, že žalobkyňa svoj nárok neuplatnila včas, pričom súdy túto námietku neprijali len s poukazom na vyjadrenie pôvodne žalovanej 1/ a nevyporiadali sa ani s námietkou, že nie je možné vydať pozemky, ktoré boli zastavané stavbou, ktorá slúži pre zariadenie zdravotníctva, pričom v prejednávanej veci ide o takéto nehnuteľnosti. Podrobne rozobrali skutkový stav a právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nepovažujúc ho za správne, preto žiadali oba rozsudky zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Žalovaný 2/ zároveň žiadal odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniam navrhla dovolania zamietnuť, považujúc napadnuté rozhodnutie za správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozsudku v zmysle § 243 O.s.p. a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolacích (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho

prípustnosti. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovolaním nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ani taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné, nejde ani o potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolací súd v prejednávanej veci síce už rozhodoval, ale nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie v uvedenom prípade nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie by mohlo byť prípustné (i dôvodné), len ak by konanie, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa (aj so zreteľom na obsah dovolania) zaoberal tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku i uzneseniu) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi

konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady konania, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takej vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/, c/, d/, e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a existencia procesných väd tejto povahy nevyšla v dovolacom konaní najavo.

V dovolaniach sa namieta, že konanie trpí vadou v zmysle ustanovenia § 237 písm. b/ a f/ O.s.p.

Žalovanými 3/ a 4/ namietaná vada podľa § 237 písm. b/ O.s.p. mala spočívať zrejme v tom, že žalobkyňa nebola aktívne legitimovanou účastníčkou konania (por. č.l. 476 – „Odporcovia 3/ a 4/ v odvolaní namietali aj aktívnu legitimáciu navrhovateľa“), keď mali za to, že vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam žalobkyňa nemohla nadobudnúť, pretože nebola ako vlastníčka vedená v pozemkovej knihe a vlastníctvo k týmto nehnuteľnostiam prešlo na Československý štát zo strany Z. na Slovensku.

Dovolací súd vo všeobecnosti poukazuje na to, že otázka aktívnej legitimácie účastníkov konania (žalobcu) nemá žiaden vplyv na prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. Ak súd nesprávne posúdi túto otázku, nejde o vadu konania, ktorá by spôsobovala tzv. zmätočnosť konania. Nedostatok hmotnoprávnej legitimácie (vecnej aktívnej alebo pasívnej legitimácie) môže mať iba vecný dopad na výsledok sporu v podobe vydania meritórneho rozhodnutia, ktorým sa žaloba zamieta (por. R 34/1993). Od aktívnej alebo pasívnej legitimácie účastníka konania treba odlišovať spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 19 O.s.p.) a procesnú spôsobilosť (t.j. spôsobilosť samostatne konať ako účastník konania - § 20

O.s.p.). Nedostatok procesnej spôsobilosti účastníka konania (spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať procesné práva a povinnosti) bez riadneho zastúpenia je vadou, na ktorú dopadá § 237 písm. c/ O.s.p. K vade takejto povahy v danom prípade nedošlo. Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. V sporovom konaní zákon za účastníkov konania označuje žalobcu a žalovaného (§ 90 O.s.p.); žalobcom je ten, kto podal žalobu a žalovaným ten, koho žalobca v žalobe za žalovaného označil, a to bez ohľadu na to, či takto označený žalobca je nositeľom hmotnoprávneho práva (t.j. či mu svedčí hmotnoprávna vecná aktívna legitímácia). Spôsobilosti byť účastníkom zodpovedá spôsobilosť mať práva a povinnosti v zmysle § 7 a § 8 Občianskeho zákonníka (t.j. právna subjektivita a spôsobilosť na právne úkony). V občianskoprávných vzťahoch majú spôsobilosť mať práva a povinnosti aj právnické osoby (§ 18 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Právnické osoby vznikajú dňom, ku ktorému sú zapísané do obchodného alebo do iného zákonom určeného registra, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje ich vznik inak (viď § 19 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Právnické osoby, ktoré sa zapisujú do obchodného alebo do iného zákonom určeného registra, môžu nadobúdať práva a povinnosti odo dňa účinnosti zápisu do tohto registra, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak (§ 19a ods. 2 Občianskeho zákonníka). Právnická osoba zapísaná v obchodnom registri alebo v inom zákonom určenom registri zaniká dňom výmazu z tohto registra, pokiaľ osobitné zákony neustanovujú inak (§ 20a ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Z obsahu spisu vyplýva (por. stanovisko Ministerstva kultúry Slovenskej republiky z 2. mája 1996 – č.l. 21), že eviduje S. so sídlom v B. v zmysle ustanovenia § 19 ods. 1 zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností, ako samostatný právny subjekt, ktorý odvodzuje svoju právnu subjektivitu od katolíckej cirkvi. Z čl. I bod 1. Stanov S., schválených Konferenciou biskupov Slovenska 8. novembra 1995 a účinných od 1. januára 1996 vyplýva, že S. ako účelové zariadenie Rímskokatolíckej a Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, je samostatnou právnickou osobou a z čl. III bod 1.1., že je subjektom s vlastnou právnu subjektivitou (por. čl. 8, 9).

Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa ako právnická osoba vedená v registri Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, má aj spôsobilosť byť účastníkom občianskeho súdneho konania (§ 19 O.s.p.). Ak by aj prípadne žalobkyňa nebola v konaní aktívne vecne legitimovaná (nebola nositeľkou práva), nespôsobovala by táto okolnosť nedostatok

spôsobilosti byť účastníkom konania. Z uvedených dôvodov konanie vadou podľa § 237 písm. b/ O.s.p. netrpí.

Žalobca 2/ v dovolaní namietal, že konanie trpí vadou v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Namietaná vada mala spočívať v tom, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania, nerozhodol o jeho návrhu na pripustenie dovolania a odôvodnenie rozhodnutí oboch súdov je nepreskúmateľné.

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Pri námietke žalovaného 2/ týkajúcej sa nenariadenia pojednávania odvolacím súdom, dovolací súd odkazuje na ustanovenie § 214 ods. 2 O.s.p. v znení účinnom v čase rozhodovania odvolacím súdom, v zmysle ktorého odvolací súd môže o dovolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania, ak nejde o niektorý z prípadov uvedených v odseku 1 tohto ustanovenia, t.j. ak nejde o prípad, kedy je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie (táto okolnosť, s výnimkou konaní podľa § 120 ods. 2 O.s.p., závisí od úvahy odvolacieho súdu), alebo o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, alebo

ak to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Dovolateľ potrebu nariadenia pojednávania odvolacím súdom odôvodňoval dôležitým verejným záujmom. Predmetom konania bolo uplatnenie nároku na vydanie veci v zmysle zákona č. 282/1993 Zb. voči povinnej osobe (pôvodne žalovanej 1/), ktorá navyše v priebehu reštitučného konania neoprávnene nakladala s predmetom reštitúcie, v dôsledku čoho bolo potrebné žalobu rozšíriť aj na žalovaných 2/ až 4/. So zreteľom na povahu prejednávanej veci nič nenasvedčuje tomu, že by nariadenie odvolacieho pojednávania vyžadoval tvrdený dôležitý verejný záujem, pretože predmetom konania bol reštitučný nárok žalobkyne. Z dovolaním napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, z toho dôvodu nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nešlo ani o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania. Pretože v predmetnej veci tak nešlo o žiaden z prípadov vyplývajúcich z § 214 ods. 1 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2012, odvolací súd bol oprávnený podľa odseku 2 tohto ustanovenia rozhodnúť o odvolaní bez nariadenia pojednávania. To znamená, že postup odvolacieho súdu v danej veci bol v súlade s § 214 ods. 2 O.s.p., a že odvolací súd mohol vec prejednať a rozhodnúť bez nariadenia odvolacieho pojednávania.

Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriečil zákonu, nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti dovolateľa konať pred súdom.

Pokiaľ žalovaný 2/ za odňatie možnosti konať pred súdom považoval aj to, že odvolací súd nerozhodol o jeho návrhu na pripustenie dovolania, dovolací súd uvádza, že ustanovenie § 238 ods. 3 O.s.p. oprávňuje odvolací súd založiť výrokom svojho rozsudku prípustnosť dovolania (len) vtedy, ak toto rozhodnutie je zásadného právneho významu. Odvolací súd nie je viazaný návrhom účastníka na vyslovenie prípustnosti dovolania proti jeho rozhodnutiu a zákon mu neukladá ani povinnosť o takomto návrhu osobitne rozhodnúť. Posúdenie existencie zásadného právneho významu vyplýva z právneho posúdenia veci, preto patrí súdu, a nie účastníkovi konania. Zákonná úprava prípustnosti dovolania je kogentná; v prípade, ak odvolací súd prípustnosť dovolania nevysloví, ako je tomu v danej veci, dovolací súd nie je oprávnený skúmať, či inak ide o vec zásadného právneho významu (por. R 38/1993). Navyše, z obsahu odvolania žalovaného 2/ proti rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že pripustenie dovolania žiadal „vzhľadom na priebeh celého konania a odlišné rozhodovania súdov vo veci samej“, z čoho vyplýva, že právnej otázke nezodpovedal dovolací dôvod uvedený v § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Odvolací súd tým, že nerozhodol o ne(pripustení)

dovolania proti svojmu rozsudku, neodňal takýmto postupom účastníkovi možnosť konať pred súdom.

Žalobca 2/ ďalej v súvislosti s ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p. namietal nedostatočné odôvodnenie prvostupňového aj odvolacieho súdu.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p., v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhované dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Jedným z aspektov na spravodlivý proces je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkové relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (IV. ÚS 115/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán avšak s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, I. ÚS 353/06, II. ÚS 220/08, III. ÚS 12/07, IV. ÚS 163/08).

Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená vo vyššie citovanom ustanovení. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O.s.p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 219 ods. 2 O.s.p. dáva odvolaciemu súdu možnosť, v prípade, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia sa v odôvodnení obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

V preskúmvanej veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery a tiež v dostatočnom rozsahu zodpovedal, prečo bolo v konkrétnom rozsahu žalobe vyhovené a prečo bola žaloba čiastočne zamietnutá. Prijatý záver o splnení zákonných podmienok pre priznanie žalobkyni uplatneného nároku vo vzťahu k žalovaným dostatočne doplnil a zrozumiteľne vysvetlil odvolací súd. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku tak dalo odpoveď na skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Okolnosť, že táto odpoveď neúspešného žalovaného neuspokojuje, neznamená, že odôvodnenie nespĺňa parametre zákonného rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p.; za odňatie možnosti konať pred súdom v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv či požiadaviek žalovaného 2/.

Pokiaľ žalovaní 2/ až 4/ zhodne odôvodňujú svoje dovolania aj tým, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, k tomu treba uviesť, že iné procesné vady (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) považuje Občiansky súdny poriadok za prípustný dovolací dôvod, ktorý možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné; samotné tieto vady ale prípustnosť dovolania nezakladajú. Rovnako nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) je prípustným dovolacím dôvodom, ktorý možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné, samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v Občianskom súdnom poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

Vzhľadom na vyššie uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania žalovaného 2/ v časti týkajúcej uloženia mu povinnosti vydať žalobkyni pozemok – parcelu registra „C“ č. X. a žalovaných 3/ a 4/ v časti týkajúcej sa uloženia im povinnosti vydať žalobkyni pozemok – parcelu registra „C“ č. X. a zdravotnú budovu súp. č. X. na tejto

parcele, nemožno vyvodit' z ustanovenia § 238 ods. 1 až 3 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 O.s.p., preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaných 2/ až 4/ v tejto časti odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný. Pritom riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa v tejto časti napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

Z obsahu dovolaní vyplýva, že žalobca 2/ dovolaním napadol aj časť výroku, ktorou bola žalovaným 3/ a 4/ uložená povinnosť vydať žalobkyni pozemok – parcelu registra „C“ č. X. a zdravotnú budovu súp. č. X. na tejto parcele a žalovaní 3/ a 4/ dovolaním napadli aj časť výroku, ktorou bola žalobcovi 2/ uložená povinnosť vydať žalobkyni pozemok – parcelu registra „C“ č. X..

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods.1 O.s.p.).

Ustanovenie § 218 ods. 1, § 224 ods. 1, § 225 a § 226 platia pre konanie na dovolacom súde obdobne (§ 243b ods. 5 prvá veta O.s.p.). Odvolací súd odmietne dovolanie, ktoré bolo podané niekým, kto na dovolanie nie je oprávnený (§ 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.).

Na rozdiel od objektívnych podmienok vymedzených zákonom, stanovením lehoty na dovolanie, prípustnosti dovolania len proti v zákone uvedeným rozhodnutiam odvolacieho súdu, zastúpenia dovolateľa a pod., ktoré musia byť pri podaní dovolania splnené, ustanovenie § 240 ods. 1 prvej vety O.s.p. určuje okrem iného aj subjektívnu podmienku prípustnosti dovolania tým, že právo podať dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu zveruje účastníkovi. Z účelu dovolania ale vyplýva, že nie každému účastníkovi prislúcha právo podať dovolanie. Toto právo nie je dané tomu účastníkovi, v neprospech ktorého rozhodnutie odvolacieho súdu nevyznelo, a ktorý týmto rozhodnutím nebol dotknutý vo svojich právach. Ak návrh bol podaný proti niekoľkým odporcom, z ktorých každý koná sám za seba (§ 91 ods. 1 O.s.p.), a návrhu bolo vyhovené iba proti jednému z takýchto samostatných spoločníkov, kým proti ostatným odporcom bol návrh zamietnutý, oprávnený na podanie dovolania je iba ten z odporcov, proti ktorému bolo návrhu vyhovené. Posúdenie otázky, či dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu vyznel v prospech alebo

neprospech účastníka, a teda či účastník je oprávnenou osobou na podanie dovolania, prislúcha dovolaciemu súdu.

Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 3. apríla 2012 sp. zn. 13 Co 75/2012, 13 Co 76/2012 bol potvrdený rozsudok prvostupňového súdu, ktorým bola uložená žalovanému 2/ samostatná povinnosť vydať žalobkyni pozemok – parcelu registra „C“ číslo X. a žalovaným 3/ a 4/ taktiež samostatná povinnosť vydať žalobkyni pozemok – parcelu registra „C“ číslo X. a zdravotnú budovu súp. č. X. na tejto parcele. Dovolaním napadnutým výrokom rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci samej teda nebola žalovanému 2/ uložená žiadna povinnosť vo vzťahu k parc. č. X. a nehnuteľnosti na nej stojacej a žalovaným 3/ a 4/ nebola uložená žiadna povinnosť vo vzťahu k parc. č. X.. Medzi žalovanými 2/ a 3/, 4/ nejde o také spoločné práva alebo povinnosti, že sa rozhodnutie musí vzťahovať na oboch, a kde úkony jedného z nich platia aj pre druhého (§ 91 ods. 2 O.s.p.).

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného 2/ týkajúce sa povinnosti žalovaných 3/ a 4/ vydať pozemok – parcelu registra „C“ číslo X. a zdravotnú budovu súp. č. X. na tejto parcele a dovolanie žalovaných 3/ a 4/ týkajúce sa povinnosti žalovaného 2/ vydať pozemok – parcelu registra „C“ číslo X., odmietol (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.) ako dovolanie v tejto časti podané niekým, kto na jeho podanie nie je oprávnený.

Náhradu trov dovolacieho konania úspešnej žalobkyni nepriznal, pretože nepodala návrh na ich priznanie (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s §§ 224 ods. 1, 142 ods. 1 a 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. mája 2013

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková